

MEF - YKB Bankacılık ve Sigortacılık Meslek Yüksek Okulu

Erhan Erkut, Temmuz 2015

Problem: Bir üniversite YÖK'e yeni bir akademik program başvurusu yapacağı zaman genellikle benzer programlarda eğitim veren diğer üniversiteleri örnek alıyor. Bunun bir nedeni programın kabul şansını artırmak (var olan programa çok benzeyen bir program önerisinin red olasılığı çok düşük), ikinci bir nedeni var olan programların zaman içerisinde evrilmiş ve mükemmelleşmiş olduğunun varsayılması (halbuki üniversite programları farklı yönlerde doğru gelişebilir/evrilebilir), üçüncü bir nedeni ise başvuruyu hazırlayan kişinin kolayca kaçması (kopyala-yapıştır-zımbala-yolla).

Mezunların potansiyel işverenlerinin görüşlerini almadan hazırlanan ve uygulanan programlar aranan mezunları veremiyorlar. Bunun sonucu olarak işverenler

- hedeflenebilecek aday azlığı nedeniyle büyük bir aday havuzundan başvuru toplamak ve değerlendirme yapmak (dolayısıyla seçme maliyetleri yüksek),
 - çalışmaya hazır olmayanlar arasından seçilen elemanları geniş kapsamlı bir eğitimden geçirmek (yani eğitim maliyetleri yüksek),
 - elemanları hazır olana kadar düşük performansla katlanmak (dolayısıyla işgücü verimliliği düşük),
 - hazır hale getirdiği elemanları kaptırmamaya çalışmak (yani işgücünü elde tutma maliyeti yüksek)
- zorunda kalıyorlar. Özetle, ülkenin eğitim ile yetenek hazırlamaya yaptığı yatırımın önemli bir kısmı boşa gidiyor ve işverenlerin dünya ile rekabet güçleri azalıyor.

Çözüm: Problemin tanımını yaparken aslında çözümün ne olduğunu da ortaya koymuş olduk. Özellikle mesleki eğitim verilen programlarda mutlaka işverenler ile yakın işbirliği gerekli. Bu işbirliğinin boyutları şunlar olabilir:

- Programın kurgusunun mesleki kuruluşlar ve işverenler ile birlikte yapılması,
- programda verilecek uygulamalı derslerde sektör deneyimli eğitmenlerden yararlanılması,
- programın uygulama bölümlerinde (stajlar, projeler, işyeri ziyaretleri) işverenlerin desteği,
- programın kurgulama ve uygulama maliyetlerinin kısmen işverenler tarafından karşılanması.

Tarihçe: Bankacılık ürün ve hizmetlerini iyi bilen, iletişim ve müşteri hizmetleri konularında bilgili, temel bankacılık işlemlerini gerçekleştirebilecek düzeyde yetkin bireyler yetiştirmeyi hedefleyen bir meslek yüksek okulu kurma fikri, Yapı Kredi Bankası (YKB) insan kaynakları'ndan sorumlu icra kurulu üyesi Cihangir Kavuncu tarafından kurulmuş olan ve benim de üyesi olduğum Yapı Kredi Bankası Akademisi Danışma Kurulu toplantısında birbuçuk yıl kadar önce ortaya atıldı. Akademisyenlerden ve bankanın insan kaynakları yöneticilerinden oluşturulan bir komite yurt içi ve yurt dışındaki üniversitelerde benzer programların müfredatlarını inceledi ve ihtiyaçları karşılayabilmesi için bu müfredatlarda hangi değişikliklerin yapılması gerektiği konusunu tartıştı. Diğer programlarda olmayan birçok dersin içine yerleştirildiği programın hem YÖK'ün şartlarına hem de Bologna sürecine uygun olmasına dikkat edildi. YÖK başvurusu yapıldıktan sonra banka ile üniversite bir işbirliği protokolü üzerinde çalıştılar ve üniversite program için gereken öğretim üyesi kadrosunu kurdu. Programın en üst düzeyde başarılı olabilmesi için bölüm başkanlığına doktoradan önce 20 yıl boyunca YKB'de çeşitli kademelerde çalışmış ve eğitim vermiş olan Dr. Hande Karadağ, akademik danışmanlığa ise İşletme Bölümümüze finans hocası olarak katılmadan önce Amerikan bankacılık sisteminin regülatörü olan FDIC'de 7 yıl çalışmış olan Dr. Levent Güntay getirildi.

Çığır açabilecek bir program: Bu programın 4 nedenle çığır açabilecek bir program olduğunu düşünüyorum.

- 1) **İhtiyaçlara cevap verecek mezun yetiştirmek:** MEF Üniversitesinin misyonu geleceğin liderlerini yetiştirmek. Bunu yapabilmek için tüm programlarda işverenlerle çok boyutlu temaslarda bulunmanın önemli olduğunu düşünüyoruz. Hedefimiz ilk günden fark yaratmaya hazır mezunlar yetiştirmek. Bunun için de 21. yüzyılda başarı için gereken bilgi, beceri ve yetkinlikleri iyi analiz etmemiz ve programlarımızı bu analiz ışığında kurgulamamız gerekiyor. Özellikle profesyonel yetiştirmeye odaklı programlarımızın tümünde öğrencilere çalışacakları sektörler ile içiçe eğitim vermeyi hedefliyoruz. Tüm programlarımızda devlet, özel sektör ve STK'lere olabildiğince danışıp, mezunların aranan özelliklerini belirlemeye ve ona göre bir eğitim programı kurgulamaya çalışıyoruz. Bu program bu çabaların en güzel örneğidir.
- 2) **Meslek yüksek okulları:** Kanımca, meslek yüksek okulları ülke ekonomisi için çok önemli. Fakat maalesef ülke olarak bu programları başarılı kılmamızın yolunu daha bulamadık. Bu programlara genellikle lisans programlarına giremeyen öğrenciler yönlendiriliyor ve öğrenciler ilk fırsatta bir üst seviye olarak algılanan lisans programlarına geçmeye çalışıyorlar. Halbuki ülkede ara eleman ihtiyacı lisans mezunu ihtiyacından daha az değil. Kurgulamış olduğumuz program ile meslek yüksek okuluna hak ettiği değeri ve önemi verdik. Umuyoruz başkaları da bu modeli kullanır ve meslek yüksek okulları ülke ekonomisine daha fazla katkıda bulunabilirler.
- 3) **Yükseköğrenimin finansmanı:** Bilindiği gibi devlet üniversitelerinde eğitimin maliyetini kamu karşılıyor, vakıflarda ise öğrenciler ve vakıf birlikte karşılıyor. Oluşturmuş olduğumuz yeni modelde maliyeti özel sektör ve vakıf paylaşıyorlar. Kamu ve öğrenciye maliyet sıfır. Dolayısıyla, program hem kamuya yük olmuyor, hem de ücretsiz olduğundan ülkedeki tüm öğrencilerin ulaşabileceği bir program. Bunun yükseköğrenimin finansmanında bir paradigma değişikliği olduğunu düşünüyorum.
- 4) **Kazan/kazan/kazan/kazan:** Bu programın sonucu olarak, özel sektör istediği mezunlara kavuşuyor, öğrenciler ücretsiz eğitim alıyor ve başarılı olurlarsa mezuniyet sonrası işleri hazır, üniversite topluma hizmet görevini yerine getiriyor, kamu ise hiçbir masrafa girmeden kariyerleri boyunca ekonomiye katkıda bulunacak mezunlara kavuşuyor.

Bu programın çok başarılı olacağını düşünüyorum. Fakat ülkenin yükseköğrenim sorunlarını çözmede bu programın rolü çok küçük. Programın etkisinin büyümesi için hem bizim başka alanlara da uygulayabilmemiz, hem de diğer üniversitelerin benzer programlar kurgulaması gerekiyor. Mezunların bilgi, beceri ve yetkinliklerinden memnun olmayan her işverene açık bir çağrı yapmak istiyorum: **gelin birlikte başaralım**. İstedığınız özelliklere sahip mezunları verecek programlar kurgulayalım ve bu programların maliyetlerini sizinle paylaşalım. Kısa vadede masraflı gibi görünen bu çözüm, uzun vadede daha yetkin ve kalifiye insan kaynağı sayesinde masraflarını fazlasıyla çıkaracak ve kurumunuzun rekabet gücünü artıracaktır. Biz hazırız. Ya siz?

Not: Yılda öğrenci başına 3,000 TL civarında bir harcama ve 5 yıllık eğitim süresi varsayımları ile 600,000 işsiz üniversite mezunu yetiştirmek için kamu 9 Milyar TL civarında bir harcama yaptı ve öğrenciler toplam 3 Milyon yıllarını harcadılar. Boşa giden kaynak tabii ki bundan daha büyük, ama bu rakamlar bile yeteri kadar ürkütücü.